Færdsel - Befordring, belæsning, vægt, dimensioner mv. (færdselslovens §§ 82-86)

Revideret 1. juni 2018

1. Overblik og tjekliste

2. Efterforskning og sagsbehandling

3. Forberedelse

4. Jura

4.1. Anvendelsesområdet for §§ 82-86

Reglerne om befordring, belæsning, vægt, dimensioner mv. findes i færdselslovens § 82 og §§ 84-86 og regler udstedt i medfør af disse bestemmelser. Der er tale om regler, som hovedsageligt vedrører tunge køretøjer.

På dette område kan der være grundlag for at gøre et strafansvar gældende over for både føreren af køretøjet og den virksomhed/selskab, der lader transporten udføre.

Der er på enkelte områder, f.eks. overlæs, hjemmel til at pålægge ejeren (brugeren) af køretøjet et objektivt ansvar for førerens overtrædelser, jf. færdselslovens § 118, stk. 10, og bestemmelser fastsat i de enkelte regelsæt. Virksomheden/selskabet kan dog også gøres ansvarligt efter reglerne om strafansvar for juridiske personer, jf. færdselslovens § 118, stk. 11, og bestemmelser fastsat i de enkelte regelsæt. Der henvises i den forbindelse til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Juridiske personer – Strafansvar for juridiske personer. Hvis der ikke kan gøres et ansvar gældende over for virksomheden/selskabet efter de allerede nævnte regler, kan det overvejes at anvende straffelovens § 23, stk. 1, om medvirkenansvar.

Bødetaksterne på færdselsområdet blev revideret ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010), og gælder for overtrædelser begået den 1. januar 2012 eller senere. Se herom i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstande i sager om køretøjets belæsning

Overtrædelser af færdselslovens § 82, stk. 1-4, om køretøjers belæsning straffes med en bøde på 1.000 kr.

For så vidt angår overtrædelser af § 82, stk. 5, jf. bekendtgørelse om vejtransport af farligt gods bemærkes, at der i sager om overtrædelse af reglerne om vejtransport af farligt gods skal anvendes

samme principper for bødefastsættelsen for danske og udenlandske chauffører, uanset om vognmanden har hjemsted her i landet eller ej.

5.2. Strafpåstande i sager om køretøjers bredde, længde eller højde

Med hjemmel i bl.a. færdselslovens § 84, stk. 1, er der fastsat nærmere regler om køretøjers bredde, længde og højde i bekendtgørelse nr. 1497 af 1. december 2016 om køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk (dimensionsbekendtgørelsen).

Der gælder følgende bødetakster for overtrædelse af bekendtgørelsen:

Fører	1.000 kr.
Transportvirksomhed	2.000 kr.

De vejledende bødetakster er fastsat i overensstemmelse med forarbejderne til lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.2.3.4.4. og 3.2.3.).

Der kan forekomme overtrædelser af meget grov karakter, som bør straffes med en højere bøde. Der tænkes herved på dimensionsovertrædelser begået under godstransport, der har karakter af særtransport, men hvor reglerne i særtransportbekendtgørelsen ikke finder anvendelse på grund af godsets eller køretøjets karakter. Som eksempel kan nævnes transport med udeleligt gods med ulovlige dimensioner på køretøjer, der ikke er omfattet af særtransportbekendtgørelsen, f.eks. varebiler.

Hvis der efter en konkret vurdering er tale om en overtrædelse, der sanktionsmæssigt bør sidestilles med en overtrædelse af særtransportbekendtgørelsen, anvendes i stedet følgende bødetakster:

Overtrædelse af meget grov karakter, fører	2.000 kr.
Overtrædelse af meget grov karakter, transportvirksomhed	4.000 kr.

5.3. Strafpåstande i sager om overlæs

Med hjemmel i bl.a. færdselslovens § 85, stk. 1, er der fastsat nærmere regler om køretøjers vægt og akseltryk i bekendtgørelse nr. 1497 af 1. december 2016 om køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk (dimensionsbekendtgørelsen).

Det bemærkes, at der ved overtrædelse af disse regler gælder et objektivt ansvar for ejeren (brugeren) af køretøjet. Der kan således pålægges ejeren (brugeren) bødeansvar, selvom overtrædelsen ikke kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller uagtsom, jf. dimensionsbekendtgørelsens § 37, stk. 3, jf. færdselslovens § 118, stk. 10. Det bemærkes endvidere, at der i sager om overlæs alene gælder en 2-årig gentagelsesvirkningsperiode, jf. færdselslovens § 118 b, stk. 2.

De vejledende bødetakster er fastsat i overensstemmelse med forarbejderne til lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.2.3.4.4. og 3.2.3.).

Hvis der konstateres både for stort akseltryk og for stor totalvægt, bør anklagemyndighedens bødepåstand beregnes efter de takster, der i det aktuelle tilfælde medfører den største bøde.

5.3.1. Akseltryk

Akseltryk udregnes i procent i forhold til køretøjets tilladte akseltryk. Der rejses kun tiltale, hvis det tilladte akseltryk overskrides med mere end 7 pct. eller for enkeltaksler udgør mere end 500 kg, jf. Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af nr. 9275 af 6.maj 2014.

Såfremt overskridelsen ikke overstiger 7 pct., men for enkeltaksler udgør mere end 500 kg, fastsættes en bøde på 1.000 kr. til såvel føreren som ejeren.

Såfremt overskridelsen overstiger 7 pct., udregnes bøden således:

Førstegangsforseelse

§ 85, stk. 1, jf. bkg. om køretøjers største bredde, længde, vægt og akseltryk.

Fører	75 kr. pr. pct.
Ejer	150 kr. pr. pct.

Det fremkomne beløb oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500, dog minimum 1.000 kr., jf. færdselslovens § 118 a, stk. 1.

I gentagelsestilfælde forhøjes bøden til ejeren med 300 kr. pr. forstraf. Den forhøjede bøde i gentagelsestilfælde beregnes på grundlag af bøden for en førstegangsforseelse før en eventuel oprunding til nærmeste beløb deleligt med 500.

Ved fastsættelsen af bøden i sager om for højt akseltryk er det i praksis fastslået, at der alene lægges vægt på forstraffe vedrørende akseltryk, jf. f.eks. U 2000.1434V, TfK 2001.46Ø og TfK 2001.607Ø.

Den tidligere regel om fordobling af bøden til ejeren ved flere end 10 forstraffe (med indbyrdes gentagelsesvirkning) for overtrædelse af reglerne om overlæs blev ophævet ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010).

5.3.2. Totalvægt

Overlæs udregnes i procent i forhold til køretøjets tilladte totalvægt. Der er i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9275 af 6. maj 2014 fastsat retningslinjer for tiltalepraksis.

Køretøjer eller vogntog med en tilladt totalvægt på højst 3.500 kg

Ifølge Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9275 af 6. maj 2014 rejses der alene tiltale, hvis den tilladte totalvægt for et køretøj eller vogntog med en tilladt totalvægt på højst 3.500 kg overskrides med mere end 7 pct. Tolerancegrænsen gælder både, hvis køretøjet isoleret set overskrider den tilladte totalvægt, og hvis vogntoget samlet set overskrider den tilladte totalvægt, selv om køretøjerne isoleret set ikke overskrider grænserne.

For køretøjer med en tilladt totalvægt på højst 3.500 kg gælder følgende bødetakster:

Førstegangsforseelse

Fører	75 kr. pr. pct.
Ejer/bruger	150 kr. pr. pct.

Det fremkomne beløb oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500, dog minimum 1.000 kr., jf. færdselslovens § 118 a, stk. 1.

I gentagelsestilfælde forhøjes bøden til ejeren med 300 kr. pr. forstraf. Den forhøjede bøde skal beregnes på grundlag af bøden for en førstegangsforseelse før en eventuel oprunding til nærmeste beløb deleligt med 500.

Ved udformningen af anklagemyndighedens bødepåstand bør der alene lægges vægt på forstraffe vedrørende totalvægt, jf. bemærkningerne ovenfor vedrørende gentagelsesvirkningen ved overtrædelse af reglerne om akseltryk, herunder U 2000.1434V.

Den tidligere regel om fordobling af bøden til ejeren ved flere end 10 forstraffe (med indbyrdes gentagelsesvirkning) for overtrædelse af reglerne om overlæs blev ophævet ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010).

Køretøjer eller vogntog med en tilladt totalvægt på mere end 3.500 kg

Ifølge Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9275 af 6. maj 2014 rejses der alene tiltale mod køretøjer eller vogntog med en tilladt totalvægt på mere end 3.500 kg, hvis den tilladte totalvægt overskrides med mere end 6 pct., eller hvis den tilladte totalvægt overskrides med mere end 2.000 kg. Tolerancegrænsen gælder både, hvis køretøjet isoleret set overskrider den tilladte totalvægt, og hvis vogntoget samlet set overskrider den tilladte totalvægt, selv om køretøjerne isoleret set ikke overskrider grænserne.

Der gælder følgende bødetakster for køretøjer eller vogntog med en tilladt totalvægt på mere end 3.500 kg:

Førstegangsforseelse

Fører	150 kr. pr. pct.
Ejer/bruger	350 kr. pr. pct.

Det fremkomne beløb oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500, dog minimum 1.000 kr., jf. færdselslovens § 118 a, stk. 1.

Såfremt overskridelsen ikke overstiger 6 pct. af den tilladte totalvægt, men den tilladte totalvægt overskrides med mere end 2.000 kg, fastsættes en bøde på 1.000 kr. til såvel føreren som ejeren.

I gentagelsestilfælde forhøjes bøden til ejeren/brugeren med 1.400 kr. pr. forstraf. Den forhøjede bøde skal beregnes på grundlag af bøden for en førstegangsforseelse før en eventuel oprunding til nærmeste beløb deleligt med 500.

Ved udformningen af anklagemyndighedens bødepåstand bør der alene lægges vægt på forstraffe vedrørende totalvægt, jf. bemærkningerne ovenfor vedrørende gentagelsesvirkningen ved overtrædelse af reglerne om akseltryk, herunder U 2000.1434V.

Den tidligere regel om fordobling af bøden til ejeren ved flere end 10 forstraffe (med indbyrdes gentagelsesvirkning) for overtrædelse af reglerne om overlæs blev ophævet ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010).

5.4. Frakendelsespåstande i sager om overlæs

Med lov nr. 697 af 8. juni 2017 om ændring af færdselsloven blev § 129 a og § 129 b indført. Bestemmelserne fastlægger et særskilt frakendelsessystem for frakendelse af førerretten for overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid og reglerne om takografen. Reglerne trådte i kraft den 1. juni 2018.

Det særlige frakendelsessystem indebærer, at frakendelse af førerretten på baggrund af overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt (kørsel med overlæs), reglerne om køre- og hviletid og reglerne om takografen alene indebærer frakendelse af førerretten til de store og tunge køretøjer, dvs. til lille og stor lastbil med og uden stort påhængskøretøj (kategori C1, C1/E, C og C/E), lille og stor bus med og uden stort påhængskøretøj (kategori D1, D1/E, D og D/E) og almindelig bil med stort påhængskøretøj (kategori B/E).

Det følger af færdselslovens § 129 a, stk. 1, nr. 1, at føreren af et køretøj med en tilladt totalvægt på over 3.500 kg skal frakendes førerretten betinget til tunge køretøjer, såfremt han eller hun har overtrådt de i medfør af færdselslovens § 85 fastsatte forskrifter om størst tilladte totalvægt med mere end 30 procent.

Overtrædelse af reglerne om overlæs alene kan således ikke isoleret set føre til frakendelse af førerretten til almindelig bil (kategori B) og/eller motorcykel.

Se mere under i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – køre- og hviletid (færdselslovens § 86 a), pkt. 5.2.7.

5.5. Strafpåstande i sager om særtransport

Ved særtransport forstås transport af udeleligt gods, der medfører overskridelse af en eller flere bestemmelser i dimensionsbekendtgørelsen, og som udføres med køretøjer, herunder blokvogne og vogntog. En blokvogn er efter færdselslovens § 2, nr. 3, defineret som en bil, sætte- eller påhængsvogn, hvis vægt, akseltryk, dimensioner eller øvrige konstruktion udelukker køretøjet fra registrering som bil, sætte- eller påhængsvogn, og som er beregnet til transport af særlig tungt eller omfangsrigt gods. Som eksempel på en særtransport kan nævnes transport af møllevinger.

Reglerne om særtransport findes i bekendtgørelse nr. 1328 af 10. december 2014 om særtransport med senere ændringer. Bekendtgørelsen indeholder en række bestemmelser, som skal iagttages i forbindelse med udførelse af sådanne transporter, herunder bestemmelser om syn og godkendelser, betingelser for udførelse af særtransport og anvendelse af ledsagebiler. Endvidere indeholder bekendtgørelsen regler om, hvornår der kræves særtransporttilladelse.

Overtrædelse af reglerne straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 41, stk. 1-3. Tilsidesættelse af vilkår i særtransporttilladelser straffes ligeledes med bøde i medfør af særtransportbekendtgørelsens § 23, stk. 5, jf § 41, stk. 1, jf. færdselslovens § 118, stk. 1, nr. 2. Det følger af bekendtgørelsens § 41, stk. 4, at der kan pålægges juridiske personer strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

For overtrædelse af reglerne om særtransport gælder følgende bødetakster:

Særtransport uden tilladelse, jf. bekendtgørelsens § 15,

Fører	3.000 kr.
Transportvirksomhed	10.000 kr.

Overtrædelse af vilkår om ledsagebil, jf. bekendtgørelsens § 23, stk. 5, eller overtrædelse af krav om ledsagebil, jf. § 36,

Fører	2.000 kr.
Transportvirksomhed	6.000 kr.

Overtrædelse af centrale vilkår om område, tidsrum, rute, særlig afmærkning, spærretider og eventuelt særligt meddelte vilkår, jf. bekendtgørelsens § 23, stk. 5,

Fører	2.000 kr.
Transportvirksomhed	4.000 kr.

Overtrædelse af hastighedsgrænser

Ved overtrædelse af en vilkårsbestemt hastighedsgrænse, jf. bekendtgørelsens § 23, stk. 1, 1. pkt., fastsættes bøden i overensstemmelse med taksterne for overtrædelse af færdselslovens hastighedsgrænser på alle veje med tunge køretøjer (incl. det særlige tillæg ved hastighedsoverskridelse på 30 pct. eller derover). Der henvises i den forbindelse til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Hastighed (færdselslovens §§ 41-43 a).

Ved overtrædelse af de almindelige regler i færdselslovens § 41 er den vejledende bødetakst på 3.000 kr.

Øvrige (mindre grove) overtrædelser af reglerne om særtransport

Fører	1.000 kr.
Transportvirksomhed	2.000 kr.

Som eksempler på overtrædelser af mindre grov karakter kan nævnes manglende medbringelse af særtransporttilladelsen, manglende medbringelse af en højst 1 måned gammel udskrift fra Vejdirektoratets hjemmeside vedrørende spærretider og eventuelle særlige meddelte vilkår eller manglende afmærkning af køretøjets hastighedsgrænse, jf. Rigsadvokatens redegørelse af november 2009, der er optrykt som bilag 2 til lovforslag nr. L 101 af 15. december 2010.

De vejledende bødetakster er fastsat i overensstemmelse med forarbejderne til lov nr. 184 af 8. marts 2011 (L 101 af 15. december 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.2.3.4.4. og 3.2.3. og afsnit 4.3.4.4. i Rigsadvokatens redegørelse af november 2009, der er optrykt som bilag 2 til lovforslaget).

6. Efter dom

7. Love og forarbejder

Færdselsloven

- Lovbekendtgørelse nr. 38 af 5. januar 2017

Ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 184 af 8. marts 2011, om ændring af færdselsloven bl.a. bødeforhøjelser (L 101 af 15. december 2010)
- Lov nr. 491 af 17. juni 2008, om ændring af færdselsloven, konfiskation af knallerter mv. (L 96 af 12. marts 2008)
- Lov nr. 468 af 10. juni 1997, om ændring af færdselsloven, spiritus- og promillekørsel, mobiltelefoner mv. (L 176 af 26. februar 1997)

Bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 828 af 10. juni 2017 om vejtransport af farligt gods
- Bekendtgørelse nr. 1373 af 26. november 2015 om godskørsel
- Bekendtgørelse nr. 1497 af 1. december 2016 om køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk (dimensionsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 1328 af 10. december 2014 om særtransport med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 125 af 29. marts 1977 om afmærkning af langt eller bredt gods

Cirkulærer

- Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9275 af 6. maj 2014 om kontrol med køretøjers akseltryk og totalvægt